

מ"ת (קריות) 36424-05-18 - מדינת ישראל נ' נסים ביטון

מ"ת (קריות) 36424-05-18 - מדינת ישראל נ' נסים ביטון שלום קריות

מ"ת (קריות) 36424-05-18

תיק חיצוני: 209784/2018

מדינת ישראל

נגד

נסים ביטון (עציר)

בית משפט השלום בקריות

[26.07.2018]

כבוד השופטת פנינה לוקיץ

החלטה

בפני בקשת המבקשת לעצור את המשיב עד תום ההליכים בגין כתב אישום שהוגש כנגדו המייחס לו שתי עבירות של התפרצות לדירת מגורים וגניבה מתוכן, וכן הונאה בכרטיס חיוב עת ביצע מספר עסקאות באמצעות כרטיס אשראי שגנב מאחת הדירות, כל זאת במהלך יום אחד.

המשיב מודה בקיומן של ראיות לכאורה וכן בקיומה של עילת מעצר, על אף שמדובר בעבירות רכוש שאינן ברף חומרה גבוה, וזאת בין היתר לנוכח עברו המכביד של המשיב הכולל מספר רב של הרשעות בגין עבירות רכוש וסמים בעיקר (לעיתים בצירוף עבירות נלוות של הפרעה לשוטר), כאשר האחרונות בהן משנת 2017, כאשר בהרשעה מחודש 2/17 נגזר עליו מאסר בפועל של 12 חודשים (ממנו שוחרר בחודש 10/17), ומכוחה גם תלויים כנגדו מאסרים על תנאי שהם ברי הפעלה.

תסקיר שירות המבחן

בהחלטה מיום 22.5.18 הוריתי על עריכת תסקיר מעצר ביחס למשיב, זאת בין היתר, לצורך שקילת אפשרות לחלופת מעצר במסגרת הליך גמילה, תוך שקבעתי כי אין בכך כדי לכבול את שיקול דעת שירות המבחן או לקבוע כי חלופת מעצר במסגרת המיועדת להליך גמילה, אכן תואמת את נסיבותיו של המשיב.

בתסקיר שירות המבחן מיום 18.6.18 נערכה סקירה מקיפה של עברו של המשיב, ממנה עולה כי מגיל צעיר היה המשיב מעורב בעולם העברייני, ריצה מאסרים רבים בגין עבירות רכוש על רקע שימוש בסמים (מגיל 13 לערך כאשר כיום הינו בן 43), וכן כי הופנה מספר פעמים לנסינות טיפוליים שונים, לרבות ב"מלכישוע", אולם לא התמיד בטיפולים לאורך שנים ובכל פעם חזר לשימוש בסמים.

עוד עולה מהתסקיר כי קודם למעצרו היה המשיב מטופל בתחליף סם במשך 6 שנים בבאר שבע, כאשר בשנה האחרונה הועבר לטיפול במרכז מאמ"ץ בחיפה לאור שינוי מקום מגוריו. בבדיקותיו במרכז מאמ"ץ התגלה כי הוא ממשיך לעשות שימוש בסמי רחוב, שימוש שהוסבר ע"י המשיב בצורך שהתעורר בגין מחלת הסרטן בה לקה לפני כשנה, והוא זקוק לסמים אלו לשיכון כאביו.

שירות המבחן לא בא בהמלצה לשחרר את המשיב לחלופת המעצר שהתבקשה על ידו במוסד "קרית שלמה" במסגרת טיפולית "צעדים" המיועדת למכורים הסובלים מתחלואה כפולה, זאת הן בשל הערכת סיכון גבוה להישנות עבירות דומות בעתיד לנוכח דפוסי ההתנהגות שתוארו אצל המשיב, השימוש בסמי רחוב וכשלון נסיונות הטיפול הקודמים, וכן בשל העובדה כי בפני שירות המבחן ציין המשיב כי אינו מעוניין בהליך טיפולי לגמילה (שכן המשמעות היא לוותר על סמי הרחוב) ושירות המבחן התרשם שאין למשיב מוטיבציה פנימית לשינוי.

חרף האמור בתסקיר ולאחר שהמשיב טען בדיון בפני כי דבריו בפני שירות המבחן לא הובנו כראוי, וכי הוא מעוניין, באמת ובתמים, בהליך טיפולי, וזאת על רקע רצונו לשקם את חייו עם בני משפחתו, כאשר יש לציין כי יש לו ילד בן 7 מבת זוג עימה הוא מקיים זוגיות מזה 10 שנים, התבקש שירות המבחן לבחון שוב את עניינו של המשיב ואת אפשרות שילובו ב"קרית שלמה".

בתסקיר משלים מיום 1.7.18 ציין שירות המבחן כי הוא התרשם שהמשיב בעל "רצון מילולי לעשות שינוי בחייו" אולם שירות המבחן נותר עם ספק של ממש באם יש לו את היכולת לשמור על נקינות מסמי רחוב, או את הכוחות להשתלב בטיפול ארוך טווח במסגרת סגורה.

להשלמת המידע הנדרש, יצוין כי המשיב נמצא מתאים לקליטה ב"קרית שלמה" וזאת לאחר שרואיין שם. דיון והכרעה

לאחר בחינת מלוא טיעוני הצדדים בפני ועיון בפסיקה הרלבנטית, אני סבורה, לאחר התלבטות לא קלה, כי אין מדובר במקרה המצדיק, בהתאם לתנאים שנקבעו בעניין סויסה (בש"פ 1981/11 מ"י נ' סויסה, פ"ד סד(3) 101 (2011)) את השמת המשיב בחלופת מעצר שהיא במסגרת הליך גמילה, תוך סטייה מהכלל כי הליך גמילה יעשה לאחר הרשעה וגזירת העונש ולא בשלב המעצר, תוך סטייה גם מהמלצת שירות המבחן.

אין מחלוקת בין הצדדים כי בהתאם להלכה הפסוקה שילוב בהליך גמילה מסמים בתקופת המעצר הוא החריג ולא הכלל (ראו: עניין סויסה, פסקה 7), וכי ברגיל ישנו משקל של ממש להתרשמות שירות המבחן מכנות רצונו של העצור להכנס להליך גמילה, ולהערכת סיכויי גמילה כזו.

במחלוקת שנפלה בין ב"כ הצדדים במהלך הדיון בפני, אני סבורה כי צודק הסניגור בטיעונו כי אין הפסיקה דורשת שכל שלושת התנאים שנקבעו בענין סויה יתקיימו על מנת להחיל את החריג, ולהפנות עצור להליך של גמילה בשלב המעצר. הפסיקה אמנם דרשה, כ"תנאי סף" התקיימות התנאי הראשון, דהיינו שהליכי הגמילה החלו עוד לפני המעצר, אולם כבר נפסק כי ישנם מקרים בהם ניתן לוותר על תנאי זה או לרככו תוך הפנייה ל"רוחה" של ההחלטה - על רקע שיקולי הצדק הנוגעים למקרה ספציפי (ראו: בש"פ 10183/17 פלוני נ' מ"י (13.1.18); בש"פ 1152/17 דרבה נ' מ"י פסקאות 19-16 (20.2.17); בש"פ 8168/17 קרק נ' מ"י (31.10.17)). על כך יש להוסיף, כי אף בענין סויה נקבע כי ניתן לשחרר נאשם לחלופת גמילה גם כאשר התנאי שעניינו התחלת הליך הגמילה לפני המעצר אינו מתקיים, אם מתקיימים שני התנאים האחרים - פוטנציאל גבוה להצלחתו של הליך הגמילה וסברה כי הליך זה יתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם (ראו: בש"פ 3292/14 ציבר נ' מ"י פסקה 12 (20.5.14); בש"פ 4158/14 אפלצ'יוק נ' מ"י, פסקאות 7-6 (19.6.14)).

דהיינו שלמעשה יש לנו שתי "קבוצות" תנאים: תנאי ראשון שבו יבחן באם המשיב החל בהליך גמילה לפני מעצרו, ושני התנאים הנוספים (השני והשלישי) שצריכים אף הם להתקיים, בעוצמה כזו או אחרת, אולם לעיתים די בהם לבדם כדי לאפשר תחילת הליך גמילה במעצר, גם באם התנאי הראשון לא התקיים.

עם זאת, אינני מקבלת טענת הסניגור כאילו די לנו בתנאי הראשון, בכדי להחיל את החריג שנקבע בענין סויה. דהיינו, אין די בעצם העובדה שהמשיב החל בהליך גמילה, זאת לאחר שב"כ המבקשת הסכימה לראות בטיפול בתחליף סם כתחילתו של הליך גמילה, כדי להצדיק, כתנאי בלעדי, את הפנייתו להליך כזה במעצר. עודנו נדרשים לבחון באם יש תוחלת להליך, כזה, דהיינו האם קיימת מוטיבציה אמיתית לבצע הליך טיפולי נדרש וקיים פוטנציאל גבוה להצלחתו, וכן יש לבחון באם אכן המקום המוצע לטיפול יספק מענה הולם למסוכנות הנשקפת מהמשיב.

אתחיל מסופם של דברים: שוכנעתי כי החלופה המוצעת יכולה לתת מענה הולם למסוכנות של המשיב. מהחלטות קודמות שהוצגו בפני עולה כי מדובר במסגרת סגורה בה המטופל נמצא בהשגחה 24/7 ואשר מהימנה על בתי המשפט לקיום חלופת מעצר (ראה: מ"ת (טבריה) 695-01-16 מ"י נ' מלכה (19.4.16); מ"ת (נתניה) 2372-02-10 מ"י נ' אנהיה (24.3.10)). אינני סבורה כי נדרש שבית המשפט ישמע, פעם אחר פעם, נציג של אותה מסגרת טיפולית, על מנת להשתכנע כי מתקיימים בה תנאים מספקים לשמש כחלופת מעצר, ודי בכך שמדובר במוסד מוכר אשר "הצדיק" בעבר את מתן האמון בו, כדי להפנות אליו עצורים שנמצאו מתאימים.

כפי שעולה מתסקיר המעצר מסוכנותו של המשיב, במובן של הסיכון בחזרתו להתנהגותו העבריינית, הינה גבוהה ביותר, ועד היום, חרף מספר נסיונות, לא הצליח לשנות מדפוסי התנהגותו העברייניים שהוטבעו בו מגיל צעיר ולא הצליח להגמל מסמים לאורך זמן. אולם, כפי שציינתי לעיל, החלופה המוצעת יכולה לספק מענה הולם למסוכנות זו, במובן זה, שבאם המשיב יצא מהמוסד, ניתן לסמוך על המוסד כי הדבר ידווח בזמן קצר, וניתן יהא לשוב ולעצור את המשיב.

נכונה טענת סניגור כי המסוכנות לציבור מעבירות רכוש, איננה ברף חומרה של עבירות אלימות וסמים, אולם מקום בו מדובר במי שיש לגביו סיכון גבוה להישנות המעשים, קיים אינטרס ציבורי להבטיח הרחקתו מהציבור בעודו ממתין למשפטו, בו הוא צפוי, ככל שיורשע, למאסר לתקופה לא קצרה (בין היתר לנוכח שני מאסרים על תנאי ברי הפעלה).

עיון בתסקיר המבחן, כמו גם במרשם הפלילי של המשיב, מעלה בבירור כי על אף שהיה בטיפול בתחליף סם ב-7 השנים האחרונות (טיפול שלא בטוח כלל כי ניתן לכנותו התחלה של הליך גמילה, זאת בניגוד לעמדת ב"כ המבקשת בדיון מיום 18.7.18 שהסכימה לראות בכך התחלה של תהליך גמילה), הרי שהוא לא חדל בתקופה זו מלבצע עבירות רכוש, בין תקופות המאסר, והסברו כי "נפל" חזרה לסמי רחוב בשל מחלתו, איננה עולה בקנה אחד עם ריבוי העבירות בשנים 2013-2016 לפני שחלה בסרטן.

גם אני התרשמתי, כמו שירות המבחן, כי דברי המשיב בדיונים בפני אינם מבטאים רצון כן להיגמל מסמים, אלא יותר נסיון מילולי לשכנע בקיום רצון כזה על מנת להצדיק קבלת בקשתו להחיל לגביו את התנאים שנקבעו בעניין סוויסה, ולאפשר לו כעת, במסגרת המעצר, לשהות במסגרת טיפולית.

הסבריו כי הוא רוצה לחזור ולהיות עם בנו, ולשם כך יש לו מוטיבציה להתנקות מסמים, אינם יכולים להוות בסיס מספיק להנחה כי כעת אכן ישתף פעולה עם הליך הגמילה באופן מלא יותר משעשה בעבר, זאת כאשר ילדו כבר בן 7, ולמרות נוכחותו בחייו של המשיב, לא הביאו הדבר עד היום לשינוי בדרכיו, שכן כאמור לעיל, גם במהלך הטיפול בתחליף סם, נמצא כי הוא עושה שימוש בסמי רחוב.

עיינתי היטב בהחלטות שונות אליהן הפנה הסניגור, אשר טען, בצדק רב, כי לעיתים גם במקרים של עבירות חמורות בהרבה מאלו של המשיב, ועבר פלילי מכביד יותר, ואף בהעדר התחלה של הליך גמילה קודם למעצר, נעתר בית המשפט לבקשות עצורים והורה על שילובם בהליך גמילה כחלופת מעצר (ראה למשל: מ"ת (מחוזי ב"ש) 46907-05-17 מ"י נ' הרוש (23.10.17); מ"ת (מחוזי מרכז) 23321-09-14 מ"י נ' אוזן (3.2.15); עמ"ת (מחוזי חי') 34792-12-09 קליין נ' מ"י (5.2.10); מ"ת (שלום נצרת) 50546-09-17 מ"י נ' אבדיב (28.11.17)). אולם אני סבורה כי בכל אותם המקרים מצא בית המשפט, בכל מקרה ומקרה, נסיבה אשר הצדיקה את החלת החרג שנקבע בעניין סוויסה, ואילו בענייננו לא מצאתי כי מתקיימת נסיבה כזו.

כך למשל בעניין אבדיב הנזכר שם היתה התרשמות של הקהילה הטיפולית כי יש למשיב את המוטיבציה המתאימה לעבור את ההליך המוצע (דבר שלא מתקיים כאן) וכן הוצע שם ערב "מגבה" לצורך קיום תנאי החלופה; כך למשל בענין קליין היה מדובר במי שכבר הודה והורשע בעבירות מושא כתב האישום כך ששחרורו לחלופה המוצעת היה בבחינת "הקדמה" של הליך הגמילה בלבד; וכך בענין אוזן היה מדובר בניצול "שעת כושר" שבית המשפט מצא שהתקיימה ביחס לאדם חולה בנפשו אשר לא עמד לחובתו עברו הפלילי בשל העדר הרשעות, עקב העדר כשירות לעמוד לדין בעבר.

כפי שציינתי לעיל, לא מצאתי כי בעניינו של המשיב כאן מתקיימת אותה נסיבה המצדיקה הן את החלת החרג לכלל שנקבע בעניין סוויסה, והן את הסטייה מהמלצת שירות המבחן. חרף העובדה שהמשיב נמצא מתאים להליך גמילה לאחר שעבר ראיון במוסד המוצע (כאשר הובהר מתחילת ההליך כי אין בהפנייתו לראיון כדי ליצור ציפייה או הסתמכות מצידו), לא שוכנעתי כי יש מקום להפנותו להליך כזה במסגרת מעצרו מקום בו קשה לראות בקבלת תחליף סם (מלווה בשימוש בסמי רחוב) כהתחלת הליך גמילה לפני מעצרו. יש לזכור כי הגיונה של הלכת סוויסה היה כי בנסיבות מיוחדות יטה בית המשפט לחרוג מכן הכלל בדבר הפנייה להליך גמילה במסגרת גזירת העונש ולא במעצר, וזאת בעיקר בכדי לא לקטוע הליך טיפולי שהעצור כבר החל בו, והינו לטובת האינטרס הציבורי כי ימשיך בו. במקרה דנן לא שוכנעתי, כפי שגם לא שוכנע שירות המבחן, שהמשיב עצמו רואה בקבלת תחליף סם משום הליך גמילה, ובכל מקרה, לא שוכנעתי כי רצונו לפנות כעת להליך גמילה מקורו במוטיבציה פנימית לצאת מעולם הסמים, אלא יותר נובע מרצונו שלא להיות עצור מאחורי סורג ובריה עד לתום ההליך המשפטי. כמובן שאין בכך לסתום את הגולל על בקשתו של המשיב לעבור הליך גמילה, אולם אני סבורה כי יש לשקול אפשרות זו, במקרה דנן, לאחר סיום ההליך המשפטי ובמסגרת גזירת עונשו, שאז, יוכל בית המשפט, ככל שימצא מקום לכך, לקבוע ביתר בטחון את מידת המוטיבציה שיש למשיב לשנות את חייו ואת "המסלול" שבו הם מתנהלים מזה שנים ארוכות.

לפיכך אני מורה על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים כנגדו. ניתנה היום, י"ד אב תשע"ח, 26 יולי 2018, בהעדר הצדדים.